



РОЗДІЛ 2

ПЕДАГОГІЧНИЙ ПРОФЕСІОНАЛІЗМ ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ



УДК 378.147:004:34.08

ШЕРМАН М. І.

м. Херсон, Україна

ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ СИСТЕМ ЕЛЕКТРОННОГО ДОКУМЕНТООБІГУ ДЕРЖАВНИМИ СЛУЖБОВЦЯМИ

Стаття присвячена проблемі формування професійної комп'ютерно-інформаційної компетентності магістрів державної служби. Проаналізовано структуру і змістове наповнення рівнів комп'ютерно-інформаційної компетентності магістрів, обґрунтовано мету, завдання та зміст дисципліни «Електронний документообіг і захист інформації».

Ключові слова: магістри державної служби, комп'ютерно-інформаційна компетентність, електронний документообіг, захист інформації.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Сучасний глобалізований світ та тенденції розбудови в окремих державах засад інформаційного суспільства характеризуються збільшенням потоків управлінської інформації, обробка та аналіз якої потребують дедалі більше часу та людських ресурсів. При цьому питома вага електронних документів відносно загальної кількості документів, що використовуються в органах державної влади і місцевого самоврядування, з року в рік збільшується [1, 2, 3].

У цьому зв'язку виникає необхідність створення складової професійної підготовки державних службовців з інформаційних технологій та споріднених дисциплін, що здатна забезпечити

високоєфективну інформаційну діяльність державного службовця, зокрема, в частині підготовки традиційних та електронних документів, захисту персональних даних та інформації з обмеженим доступом, розмежування прав доступу до окремих сегментів інформаційних масивів відповідно до функціональних обов'язків працівників.

Отже, об'єктивно існуючі виклики сучасного інформаційного суспільства зумовлюють доцільність, необхідність та актуальність поглиблення комп'ютерно-інформаційної підготовки державних службовців, зокрема, стосовно підготовки і використання електронних документів та захисту інформації, та розробку наукових,

методичних, програмно-технічних та організаційних засад цього складного і багатогранного процесу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Проблеми співвідношення інформаційним потоком та людини в інформаційному суспільстві ґрунтовно досліджувалися в роботах Д.Белла, З.Баумана, З.Бжезінського, Ж.Бодрійяра, І.Валлерстайна, Ю.Габермаса, Е.Гіденса, П.Дракера, Д.Рісмана, Г.Кана, Р.Катца, М.Кастельса, Н.Лумана, Й.Масуди, М.Пората та ін. Аналіз існуючих теорій інформаційного суспільства свідчить, що інтегративні процеси у культурі зумовлені не тільки масовим впровадженням ІКТ у виробництво, управління та повсякденну діяльність людини, але й розвитком об'єктивних історичних передумов формування світового співтовариства. Цей аспект детально висвітлюється у концепціях М.Маклюєна, Е.Тоффлера, Р. Дарендорфа, Д.Іванова та ін.

Аналіз різних аспектів інформаційної культури, пов'язаних з перспективами, що відкриваються перед людиною в інформаційному суспільстві, представлений у роботах Ю.С.Зубова, Н.І.Гендіної та ін. Вирішенню задач формування інформаційної культури державних службовців присвячені роботи Л.В.Василенко, Ю.С.Зубова, Н.В.Макарової, І.Н.Рибокової та ін. Теоретичні підходи до дослідження інформаційно-комунікативної складової державного управління містяться в дослідженнях П.І.Візира, В.Е.Козловського, В.А.Кулінченко, Ю.І.Матвєєнко. У них підкреслюється, що в період соціокультурних трансформацій особлива увага приділяється формуванню інформаційно-комунікативної компетентності державних службовців як складової їхньої професійної підготовки, розвитку системи безперервної освіти.

Висвітленню проблем практичної інформаційної діяльності державних службовців, електронного документообігу, інформаційного менеджменту та їх навчально-методичному забезпеченню присвячені праці Дубової С.В., Гончарової Н.І., Матвієнко О.В., Писаренка В.П., Цивіна М.Н. та інших.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Разом з тим, на сьогодні відсутнє цілісне бачення інтегрованого навчального курсу «Електронний документообіг та захист інформації», що покликаний сформувати складову професійної підготовки державного службовця щодо документального забезпечення його діяльності на сучасних управлінських, організаційних, програмно-технічних та безпечних рівнях.

Формулювання цілей статті. Метою нашого наукового пошуку є дослідження сучасного стану комп'ютерно-інформаційної підготовки державних службовців та обґрунтування мети, задачі та змістового наповнення навчальної дисципліни «Електронний документообіг та захист інформації», що викладається майбутнім магістрам державної служби.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Структура інформаційної діяльності державних службовців зумовлює багаторівневність кваліфікаційних вимог щодо їхньої комп'ютерно-інформаційної компетентності. Фахівці у своїх дослідженнях виокремлюють базовий, розширений і спеціальний рівні [1, 2, 3, 4, 5, 6].

Наведемо стисло характеристику кожного з наведених рівнів. Базовий рівень включає в себе вивчення основ інформатики і комп'ютерної техніки, офісних технологій, комп'ютерних мереж та Інтернету, інформаційної безпеки, інформаційної політики та електронного документообігу. Розширений рівень має на меті володіння інформаційними системами в економіці, правовими інформаційними системами, інформаційними системами управління персоналом, геоінформаційними системами та інформаційними системами прийняття рішень, основами електронного урядування. Спеціальний рівень повинен забезпечити опанування інформаційно-аналітичними системами, системами управління інформаційними ресурсами, системами інформаційної безпеки, системами міжвідомчої та міжнародної взаємодії, системами електронного урядування.

На підставі наведеної класифікації рівнів комп'ютерно-інформаційної компетентності державних службовців та їх змістового насичення, можна зробити висновок, що питання електронного документообігу та захисту інформації частково наведені в характеристиках базового і спеціального рівнів. Дисципліни, у процесі опанування якими донедавна формувалась комп'ютерно-інформаційна компетентність – «Основи інформаційних технологій», «Технології комп'ютерних мереж», «Інтернет-технології електронного урядування» через незначні обсяги часу, передбачені навчальним планом підготовки магістрів державної служби, об'єктивно не забезпечували можливості засвоєння достатніх теоретичних відомостей та забезпечення напрацювання відповідних професійних навичок щодо електронного документообігу та захисту інформації [7, 8, 9].

Вирішити суперечність між наявними освітньо-професійними потребами та існуючою

практикою формування комп'ютерно-інформаційної компетентності державних службовців покликана навчальна дисципліна «Електронний документообіг та захист інформації», включена до навчального плану підготовки державних службовців у поточному навчальному році. Загальний обсяг дисципліни складає 72 години, з них 16 годин відведено на лекції, 14 годин – на практичні заняття, 42 години передбачені для самостійної роботи, формою підсумкового контролю є залік.

Мета навчальної дисципліни полягає у формуванні теоретичних знань та практичних навичок інформаційно-технологічного характеру щодо розвитку відносин між зацікавленими особами зовнішнього та внутрішнього середовищ в системі управління підприємством з метою підвищення рівня його інформаційної безпеки та документального забезпечення:

- наданні магістрам теоретичних основ, практичних й методичних рекомендацій у галузі основ документального забезпечення та електронного документообігу;
- засвоєнні магістрами необхідних знань щодо захисту інформації від несанкціонованого доступу;
- формуванні у магістрів комплексу вмінь і навичок створення та застосування сучасних методів аналізу інформації та підготовки документів;
- підготовці магістрів до майбутнього застосування найбільш поширених програмно-технічних комплексів автоматизації діловодства;
- підготовці магістрів до самостійного освоєння нових програмних засобів необхідних для забезпечення інформаційної безпеки в ході навчального процесу і роботи відповідно до профілю підготовки;
- формуванні у магістрів навичок ефективної роботи з джерелами інформації.

Основними завданнями даної навчальної дисципліни є оволодіння знаннями щодо технологій та особливостей електронного документообігу, одержання знань з основоположних принципів побудови та функціонування систем інформаційної безпеки; вироблення навичок самостійного вивчення різних категорій інформації та проведення їх порівняльного аналізу при забезпеченні інформаційної безпеки.

Відповідно до мети і завдань дисципліни «Електронний документообіг та захист інформації» було визначено змістове наповнення курсу, у структурі якого виділено два змістові модуля, що знайшло своє відображення у тематиці лекцій та практичних занять.

Основою викладання навчальної дисципліни є лекційні заняття. Крім лекцій, передбачаються

практичні заняття та семінари з найбільш важливих питань навчальної дисципліни. Аудиторні заняття доповнюються самостійною роботою магістрів над рекомендованою літературою, конспектами, електронними джерелами та індивідуальними завданнями, які надає студентам викладач.

Відповідно до мети і завдань дисципліни «Електронний документообіг та захист інформації» з урахуванням вимог щодо комп'ютерно-інформаційної компетентності державних службовців нами були сформульовані вимоги щодо знань, умінь, навичок магістрів, що повинні бути засвоєні та напрацьовані у процесі опанування дисципліни.

У результаті опанування теоретичного матеріалу дисципліни магістр повинен знати:

- наукові та організаційні засади документообігу організації;
 - нормативно-правову базу електронного документообігу;
 - принципи, методи та етапи створення та використання електронних документів;
 - технологію та інструментальні засоби створення, використання, збереження, пересилки та розмежування прав доступу до електронних документів;
 - склад, призначення та основні можливості систем автоматизації діловодства;
 - нормативно-правову базу захисту інформації;
 - означення, класифікацію та засоби протидії основним типам загроз інформаційній безпеці;
 - можливості програмного забезпечення для забезпечення інформаційної безпеки;
 - основні загрози безпеки інформації і принципи створення комплексного захисту інформації.
- Відпрацювавши завдання для практичних занять та самостійної роботи, магістр повинен вміти:
- створювати електронні документи різного ступеня складності у програмних комплексах підготовки документів, що використовуються у системі державної служби;
 - використовувати електронний та електронний цифровий підпис;
 - розробляти вимоги щодо створення комплексу засобів та їх подальшого використання при забезпеченні інформаційної безпеки;
 - оцінювати потенційні загрози безпеки інформації і застосовувати засоби її захисту на всіх етапах виробничого циклу на підприємстві.

Важливість питань, що розглядаються в навчальній дисципліні, полягає в необхідності знань щодо сутності системи електронного документообігу, програмно-технічних засобів створення різноманітних документів, нормативно-

правових та організаційно-технічних засад за-
хисту інформації.

Висновки з даного дослідження. На нашу думку, навчальна дисципліна «Електронний документообіг та захист інформації» сприяє фундаменталізації освіти, укріпленню правосвідомості та розвитку системного мислення магістрів, вивченню теоретичних, методологічних та практичних проблем формування, функціонування та розвитку системи електронного документообігу та захисту інформації, забезпечує формування складових базового та спеціального рівнів комп'ютерно-інформаційної компетентності магістрів державної служби на рівні існуючих вимог щодо вирішення ними завдань професійної інформаційної діяльності, зокрема, впровадження та використання систем електронного документообігу.

Перспективи подальших розвідок. Вимагають дослідження питання залежності успішності формування комп'ютерно-інформаційної підготовки майбутніх магістрів відповідно до їхньої базової освіти та досвіду практичної професійної діяльності та впливу набутих рівнів комп'ютерно-інформаційної компетентності на успішність навчання та професійної діяльності.

Література

1. Дегтяр А.О. Державно-управлінські рішення: інформаційно-аналітичне та організаційне забезпечення. — Х.: Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2004. — 224 с.
2. Дубов Д.В. Роль інформаційної культури в діяльності органів державного управління // Вісник книжкової палати. - 2003.-№8.-С.26-28.

3. Дубова С. Інформаційна культура державних службовців як чинник якості впровадження та функціонування автоматизованих інформаційних систем (АІС) // Вісник Книжкової палати. - 2005.-№4.-С.35-37.
4. Інформаційні технології та ефективність системи державного управління [Ел. ресурс] Режим доступу: <http://www.microsoft.com/Ukraine/Government/Newsletters/DocFlow/2.mspx>
5. Матвієнко О.В., Цивін М.Н. Основи менеджменту інформаційних систем: Вид. 2-ге, перероб. та доп.: Навчальний посібник. — Київ: Центр навчальної літератури, 2005. — 176 с.
6. Основи професійної підготовки державних службовців: Навч. посіб. / За заг. ред. Є. І. Бородіна, В. Г. Логвінова, О. Ф. Мельникова, П. І. Шевчука // Б. Г. Савченко, Н. М. Мельтюхова, А. В. Бураковська. Соціальні та психологічні аспекти державного управління. — Х.: Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2003. — 152 с.
7. Шерман М.І. Вплив принципів інформаційної діяльності органів державного управління на змістову складову комп'ютерно-інформаційної підготовки державних службовців // Державна політика щодо місцевого самоврядування: стан, проблеми та перспективи: [Збірник матеріалів 2-ї Всеукраїнської науково-практичної конференції] / за заг.ред. Ю.М.Бардачова, І.П.Лопушинського. — Херсон: Гринь Д.С., 2011. — С. 96—97.
8. Шерман М.І. Проблеми та перспективи підготовки магістрів державної служби в умовах інформаційного суспільства/ Матеріали II міжнародної науково-методичної конференції «Інноваційні технології як чинник оптимізації педагогічної теорії і практики» / Наук.ред. Юзбашева Г.С. Херсон: Айлант, 2012. Випуск 15. — С. 15-17
9. Шерман М.І., Щербина О.М. Професійна підготовка магістрів державної служби в умовах інформаційного суспільства: інформаційно-технологічний аспект/ Актуальні проблеми державного управління, педагогіки та психології: Збірник наукових праць Херсонського національного технічного університету, Херсон, РВВ ХНТУ, 2012. — Вип. 2(7). — С. 495-499.

ШЕРМАН М. И.

ПУТИ РЕШЕНИЯ ПРОБЛЕМЫ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ СИСТЕМ ЭЛЕКТРОННОГО ДОКУМЕНТООБОРОТА ГОСУДАРСТВЕННЫМИ СЛУЖАЩИМИ

Статья посвящена проблеме формирования профессиональной компьютерно-информационной компетентности магистров государственной службы. Проанализирована структура и содержательное наполнение уровней компьютерно-информационной компетентности магистров, обоснована цель, задания и содержание дисциплины «Электронный документооборот и защита информации». Предложена и обоснована структура данной учебной дисциплины.

Ключевые слова: магистры государственной службы, компьютерно-информационная компетентность, электронный документооборот, защита информации.

SHERMAN M. I.

SOLUTION APPROACH WAYS OF DOCUMENTATION PROCEDURE SYSTEM USAGE BY CIVIL SERVANTS

Effectiveness of functioning of state, communal and private structures, straight or mediated one relies on their informative infrastructure, present and prospects of informative communication tools of working of large threads of diverse information, presentation of basic data, process and results of their analytical work, is accepted on the basis of their management decisions either traditional or electronic documents. Therefore the specific gravity of electronic documents of relatively common quantity of documents, which are used in public authorities and local self-government, is multiplied from year to year.

Therefore, real existent challenges of a modern information-oriented society predetermine reasonability, necessity and actuality of extension of civil servants computer-informative preparation, particularly, in relation to preparation and use of electronic documents and information protection, development of scientific, methodical, program-technical and organizational basis of this difficult and many-sided process.

Modern status of computer-informative preparation research of the civil servants, targets, tasks and subject matter of educational subject is the purpose of our scientific research «Electronic document and data protection», that is a future master's degrees lay out of a government service. There is a contradiction solution practice of computer-informative competence development between present educational-professional necessity and existent practice of civil servants development. This educational subject is called «Electronic document and data protection» and it is incorporated in the curriculum of civil servants preparation in a current academic year.

The purpose of educational subject consists of theoretical knowledge and practical skills of informative-technological development. Relation development between an interested person of external and internal mediums in the system of management by an enterprise with the purpose of rise of its informative strength security and documentary providing.

The knowledge capture in accordance with technologies and features of electronic document flow is the basic task of educational subject, receipt of knowledge on fundamental principle of construction and functioning of the systems of informative safety; it develops skills of independent study of different categories of information and conducting of their comparative analysis at providing of informative safety.

Educational subject «Electronic document and data protection» plays the leading role in fundamental education, strengthening the sense of justice and master's degrees system development, encourages to study theoretical, methodological and practical problems of formation, functioning and development of the system of electronic documents and information protection, provides basic components formation and special levels of computer-informative preparation of master degree of a government service at an existent level requirements in relation to the decision by them the tasks of professional informative activity, in particular, introduction and use of the systems of electronic documents.

Keywords: public service Masters, computer information competence, electronic document flow, data protection.

УДК 377/378 – 058.17(8)

ЖИЖКО ОЛЕНА

м. Київ, Україна

СУЧАСНІ НАУКОВО-АНДРАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ МАРГІНАЛІВ У МЕКСИЦІ Й ВЕНЕСУЕЛІ

В роботі надані результати наукового дослідження, метою якого було виявити основні сучасні науково-андрагогічні проблеми професійної освіти маргіналів у Мексиці й Венесуелі. Автором встановлено, що на сучасному етапі розвитку науки андрагогічний підхід в професійній освіті маргіналів характеризується конфронтацією особистого, соціально-культурного та професійного досвіту одного дорослого (учня) з іншим (вчителем) в процесі навчання; консолідацією, підтримкою та поширенням інтересу до навчання, відкриттям нових перспектив соціально-культурного та професійного життя; аналізом професійної траєкторії дорослого, його особистого росту та ролі в ньому нових знань.

Ключові слова: андрагогічний підхід, професійна освіта, маргінальні групи населення, процес навчання, аналіз професійної траєкторії дорослого.

Епістемологічним підґрунтям професійної освіти маргіналів у Мексиці й Венесуелі є андрагогічний підхід, що обґрунтовується в працях психологів, соціологів, педагогів. Сучасні науково-андрагогічні проблеми розвивають в своїх працях такі вчені як Ф. Адам, А. Алькала, Д. Бірран, С. Брукфілд, Т. Василькова, С. Вершловський, М. Громкова, М. Грундтвіг, С. Змейов, А. Капп, И. Колесникова, І. Крупіна, І. Крупін, К. Ліндеман, Т. Ломтева, Л. Лук'янова, С. Мерріам, А. Маррон, Н. Ничкало, М. Ноулз, Д. Пратт, Ф. Пьоггелер, Є. Розенбак, Є. Розеншток, А. Ситник, Р. Суонсон, Д. Тірадо-Бенеді, Е. Тонконогая, Е. Фор, П. Фрейре, Х. Хансельманн, П. Харвіс, Е. Хілтон, Дж. Хорн та ін.

Важливою проблемою сучасних науково-андрагогічних досліджень науковців латино-

американського регіону є виявлення місця андрагогіки серед наукових дисциплін. Так, в латиноамериканському науковому просторі не існує єдиної думки щодо визначення андрагогіки та її місця серед сучасних наукових дисциплін. Так, А. Маркес вважає, що андрагогіка є освітньою дисципліною (складовою системи наук про освіту), завдання якої – вивчення дорослого учня як біологічної, психологічної й соціальної істоти [11, с. 4]. П. Касау визначає андрагогіку як дисципліну, яка вивчає явища, що відбуваються в процесі навчання дорослих [6].

За А. Алькалой, андрагогіка як складова антропологіки (науки неперервного виховання й навчання людини в будь-який період її фізіологічного та психічного розвитку (дітей, підлітків, молоді, дорослих) та будь-яких особливостей її